

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	денна заочна	Навчальний рік/семестр	2024-2025 II
-----------------------------	-----------------	-----------------------	-------------------------	-------------------------------	-------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Дитяча література
Кафедра	Педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти
Освітня програма	013 Початкова освіта
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 4 кред. (120 год.) Лекції: 30 Практичні (семінарські) заняття: 18 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 72
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Чопак Єва Василівна, старший викладач e-mail: csopak.eva@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	-
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	Мета: Вивчення дитячої літератури на факультеті дошкільної та початкової освіти сприятиме вирішенню актуальних у науковому і прагматичному значенні проблем: підвищенню науково-теоретичного рівня студентів, підвищенню їх професійно-фахової компетентності, поглибленню їх духовного багатства та загального культурного рівня. Науково-методологічне підґрунтя цього процесу: використання найсучасніших науково-теоретичних досягнень вітчизняного літературознавства та фольклористики, звернення до новітніх наукових технологій для розкриття усього розмаїття образно-художньої структури творів дитячої літератури для дошкільного віку, реалізація вимог сучасної педагогіки вищої школи. Завдання: Розкрити важливість впливу образно-емоційних засобів творів дитячої літератури на формування дитини дошкільного віку як індивідуально-творчої та мовленнєвої особистості, з високими морально-етичними

якостями. Поглиблювати уміння та навички аналізу особливостей змістоформи творів різних жанрових груп дитячої літератури, сприяти збагаченню фонду засобів та прийомів розгляду змісту дитячих художніх творів у дошкільних закладах освіти.

- Систематизувати теоретичний обсяг знань студентів з основ теорії літератури як базису прагматично-виховної роботи над творами дитячої літератури у дошкільних закладах і початкових класах.
- Формувати усвідомлене розуміння закономірностей розвитку дитячої літератури для дошкільників у тісному зв'язку з педагогічними науками та потребами суспільства. Сприяти виробленню умінь і навичок науково-об'єктивної оцінки творів художньої літератури для дітей дошкільного віку, сприяти поглибленню фонду методичних прийомів та засобів розкриття їх образно-художнього багатства у дошкільних педагогічних закладах.

Компетентності:

Загальні компетентності

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-9 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Програмні результати навчання

ПР-01 Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-04 Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої,

технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-17 Знати основні запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосувати їх в професійній діяльності.

Основна тематика дисципліни:

Змістовий модуль 1

Вступ. Основи теорії літератури. Народнопоетична творчість для дітей. Дитяча література I та II половини XIX ст.

1. Дитяча література як предмет вивчення. Народнопоетична творчість для дітей. Давня література для дітей
2. Вступ. Зміст і завдання курсу. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури
3. Міфи народів світу (єгипетські, китайські, слов'янські, грецькі). Українські міфи, легенди, перекази, притчі, що увійшли в коло дитячого читання. Біблійні легенди
4. Становлення нової української дитячої літератури, загальні тенденції розвитку
5. Поняття про дитячий фольклор. Основні жанрові фольклорні форми: пісні, пареміографія. Народні казки для дітей
6. Дитяча література – «велика держава з суверенними правами і законами»
7. Народні казки для дошкільнят
8. Українська дитяча література кінця XIX – початку XX століття (І.Франко, М.Коцюбинський, Леся Українка та інші)

Змістовий модуль 2

Дитяча література і дитяче читання кінця XIX – початку XX століття. Дитяча літературановітнього періоду (XX століття)

1. Жанрове та тематичне розмаїття поезії та прози для дітей I половини XX ст.
2. Провідні мотиви прозової спадщини для дітей-дошкільників I половини XX століття.
3. Провідні тенденції розвитку літератури для дітей-дошкільників в II половині XX століття.
4. Поетичні жанри дитячої літератури XIX – поч. XX століття.
5. Українська літературна казка. Літературні казки народів світу.
6. Прозові жанри дитячої літератури XIX – поч. XX ст. Прозова світова дитяча класика XX ст.

7. Видання дитячої книги, періодичні видання в Україні. Літературні премії за видатні твори для дітей.

Змістовий модуль 3

Дитячий фольклор і усна народна творчість

1. Термін “дитячий фольклор”.
2. Походження фольклору. Усна народна творчість як вияв мрій і сподівань народу. Вивчення і збирання фольклору.
3. Різноманітність жанрів і видів, багатство та поетичність мови фольклорних творів.
4. Образи позитивних героїв у народній творчості та майстерність їх змалювання.
5. Міфи і легенди давніх українців. Проявлення міфологічної свідомості в українському фольклорі, творах української літератури
6. Обрядова поезія і дитячий фольклор.
7. Колядки, щедрівки, веснянки у дитячому житті.
8. Джерела, виникнення і розвиток дитячого фольклору, його ідейно-художнє багатство і виховне значення.

Змістовий модуль 4

Жанри дитячого фольклору

1. Колискові пісні. Спільність колисанок із замовляннями.
2. Тематична й сюжетна різноманітність колискових пісень.
3. Персоніфіковані образи Сну й Дрімоти, образ Кота уколискових піснях.
4. Пестушки та утішки. Забавлянки, заклички й примовки. Прозивалки. Небилиці. Дразнилки. Жарти. Мирилки. Лічилки. Ігровий дитячий фольклор.
5. Малі фольклорні жанри (прислів'я, приказки, загадки, скоромовки), їхнє ідейно-тематичне багатство, художня своєрідність, педагогічна цінність.
6. Народні пісні у житті дитини (пісні про працю, природу, жартівливі, історичні пісні тощо), їхнє виховне значення.
7. Народні казки у дитячому читанні. Види народних казок, їхня проблематика. Видатні українські письменники про народну казку, її виховну та пізнавальну цінність.
8. Казки про тварин. Походження, дійові особи, найпопулярніші сюжети, особливості композиції, художньо-образна система казок.
9. Казки про тварин як засіб морального й естетичного виховання дітей.
10. Українські народні казки про тварин. Чарівні, або фантастичні казки.

	11. Героїчні казки. Походження й характерні особливості цих видів казок: захоплюючий сюжет, яскравість картин, поєднання реального й фантастичного, традиційні композиційні елементи та художні засоби народних казок, чарівні предмети, герої, їх мужні характери і вчинки. 12. Традиційні образи й мотиви українських народних казок – чарівних та героїчних. 13. Соціально-побутові казки. Прославлення мудрості і справедливості народу. Картини праці, народного побуту. Гумор в побутових казках. 14. Типовість образів. Виразність мови. Національна своєрідність соціальнопобутових казок. Позитивні та негативні герої казок. Виховне значення казок. 15. Народні перекази і легенди про походження рослин, тварин, гір, рік, урочищ, їхній зв'язок із назвами місцевостей.
--	---

Критерії контролю та оцінювання результатів навчання

Семестрові завдання	Бали	Критерії оцінювання
Змістовий модуль 1 Вступ. Основи теорії літератури. Народнопоетична творчість для дітей. Дитяча література I та II половини XIX ст.	5	Кількість балів за роботу залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.
Змістовий модуль 2 Дитяча література і дитяче читання кінця XIX – початку XX століття. Дитяча література новітнього періоду (XX століття)	5	Кількість балів за роботу залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.
Змістовий модуль 3 Дитячий фольклор і усна народна творчість	5	Кількість балів за роботу залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Змістовий модуль 4 Жанри дитячого фольклору	5	Кількість балів за роботу залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.																												
		Критерії оцінювання Навчальні досягнення студентів із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100. Шкала оцінювання: національна та ECTS <table><tr><th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th><th rowspan="2">Оцінка ECTS</th><th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th></tr><tr><th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th><th>для заліку</th></tr><tr><td>90–100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr><tr><td>82–89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr><tr><td>75–81</td><td>C</td></tr><tr><td>64–74</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr><tr><td>60–63</td><td>E</td></tr><tr><td>35–59</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr><tr><td>0–34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td><td>не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td></tr></table> Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни R ДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи RHP (до 70 балів): $R_{\text{ДИС}} = R_{\text{HP}} + R_{\text{AT}}$. Відповіді на практичних заняттях (усна відповідь, відповіді на запитання викладача, проведення фрагменту уроку, презентація) – 20 балів. Самостійна робота –15 балів. Контрольна робота – 25 балів. Усний екзамен – 40 балів Загалом – 100 балів. До екзамену допускаються студенти, які відвідували лекційні та практичні заняття, опрацювали рекомендований мінімум навчальних завдань, прозвітували про самостійну роботу, провели показові уроки (фрагменти) і накопили 60 балів на протязі одного семестру.	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90–100	A	відмінно	зараховано	82–89	B	добре	75–81	C	64–74	D	задовільно	60–63	E	35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою																												
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																											
90–100	A	відмінно	зараховано																											
82–89	B	добре																												
75–81	C																													
64–74	D	задовільно																												
60–63	E																													
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																											
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни																											

		Важливою передумовою допуску до іспиту є відпрацювання пропущених лекційних занять. Контроль проводиться, як правило, шляхом письмового виконання індивідуальних завдань із подальшою перевіркою їх викладачем та оголошення оцінки. У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи: - методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; - методи письмового контролю: письмове тестування, розробка уроку; - методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.
Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)		Форма перевірки знань: • Практичні заняття, модульна контрольна робота, самостійна робота; • усний контроль (під час опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему тощо.); • письмовий контроль (контрольна робота/тест у письмовій формі, твір, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді тощо); • практичний контроль (під час практичних робіт, під час усіх видів практики); • спостереження як метод контролю; • тестовий контроль; • проблемні ситуації; • іспит.
Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси		Основна література 1. Бойцун І.Є. Дитяча література : навч. посіб. / І.Є. Бойцун, С.А.Негодяєва ; Держ. Закл. «Луган.нац.ун-т ім. Т.Шевченка». – Луганськ : Ноулідж, 2011. – 252 с. 2. Дитина в дошкільні роки Програма розвитку, навчання та виховання дітей. – Запоріжжя: ТОВ „ЛПС” ЛТД, 2004. – 268 с. 3. Дитячий фольклор./Вступ. ст. Г.В.Довженок. – К.: Дніпро, 1986. – 304 с. 4. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва : Підручник / Тетяна Качак. – К. : ВЦ «Академія», 2016. – 352 с. – (Серія «Альм-матер») 5. Кіліченко Л.М. Українська дитяча література: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1988. – 264 с. 6. Костюченко В. Літературними стежками. Нарис історії української української

літератури для дітей ХХ століття / Віктор Костюченко. – К. : К.І.С., 2009.

– 344 с.

7. Сивачук Н. Український дитячий фольклор : підручник / Н.Сивачук. – К. : Деміург, 2003. – 288 с.
8. Komáromi Gabriella (szerk): Gyermekirodalom. Bp., 1999, Helikon Kiadó
9. Bognár Tas: Elemzések a gyermek- és ifjúsági irodalom köréből (regények, meseregények). Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996.
10. Komáromy Sándor: A határontúli magyar gyermekirodalomról. Magyarantánítás, 1999. 5 sz. 15-18 pp.

Електронні ресурси (дитяча література)

1. „Книги для дітей” - <http://childbooks.blox.ua/html> .
- [Електронний ресурс].
2. „Країна міркувань” - <http://www.mysl.lviv.ua/> . -[Електронний ресурс].
3. „Світ дитини” - <http://www.abetka-logopedka.org/> . -[Електронний ресурс].
4. „Українська казка” - <http://www.kazka.in.ua/> . -[Електронний ресурс].
5. Білецький Д., Гурвич Ф. та ін. Дитяча література: Посібник для студентів педінститутів І педучилищ/ <http://ua.convdocs.org/> . – Режим доступу: <http://ua.convdocs.org/docs/index-73386.html>.
- [Електронний ресурс].
6. Вивчення творчості Т.Шевченка [Текст] / <http://detka.in.ua> . – Режим доступу: http://detka.in.ua/product_13036.html.
- [Електронний ресурс].
7. ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА: ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ[Текст] / Національна бібліотека України для дітей. – Режим доступу: <http://chl.kiev.ua/default.aspx?id=3599> . -
[Електронний ресурс].
8. Дитяча література - http://www.ae-lib.org.ua/lit_child.htm . -

[Електронний ресурс].

9. **Дитяча література** [Текст] / **Світ книг та музики.**

– Режим
доступу:

<http://www.svitknyh.com/collections/dutjacha-literatura>. -[Електронний ресурс].

10. **Дитяча творчість Івана Франка** [Текст] / **Бібліотека української літератури.** – Режим
доступу:

<http://ukrlib.com.ua/referats/printout.php?id=134>. -
[Електронний ресурс].

Дитячий сайт Казкар- <http://kazkar.info/>. -
[Електронний ресурс].

11. **Дитяча література** [Текст] / **Світ книг та музики.**

– Режим
доступу:

<http://www.svitknyh.com/collections/dutjacha-literatura>. -[Електронний ресурс].

12. **Дитяча творчість Івана Франка** [Текст] / **Бібліотека української літератури.** – Режим
доступу:

<http://ukrlib.com.ua/referats/printout.php?id=134>.
-[Електронний ресурс].

Дитячий сайт Казкар - <http://kazkar.info/>. -
[Електронний ресурс].